

הגמרא מקשה על רב ששת שהעמיד את הברייתא בגזול שגול
 שדה ומכרה לאחר, שאין הנגול רשאי להעיד ללוקח על השדה
 כיון שהוא נוגע בעדות. מקשה הגמרא: לדבריו, וְלֹקְמָה בְּגִזְלוֹ –
 שהברייתא תאמר את דינה באופן שהשדה ביד הגזול ולא מכרה
 לאחר. כלומר מדוע צריכה הברייתא לדחוק עצמה ולהעמיד
 שמכר הגזול את השדה לאחר, והלא אותו דין שייך גם באופן
 שלא מכרה הגזול, אלא השדה ביד הגזול ובא יהודה ומערער
 שהשדה שלו, שהדין הוא שאין רשאי שמעון הנגול להעיד
 לראובן הגזול על השדה שהיא שלו כיון שנוגע הוא בדבר שרצונו
 שתישאר השדה ביד הגזול ולא תעבור לרשות יהודה המערער.
 מתרצת הגמרא: הטעם שנקטה הברייתא באופן שהגזול מכר את
 השדה לאחר הוא מִשּׁוּם דָּקָא בְּעֵי לְמִיתָנָא סִיפָא – שהברייתא
 רצתה לכתוב בסיפא דין נוסף שאם מִכַּר לוֹ פְּרָה או מִכַּר לוֹ מַלְיָה
 רשאי להעיד לו עליה, דְּדִקְדָּקָא מִכַּר – שדין זה אינו אלא לאחר
 הגזילה מכר ראובן הגזול את החפץ ללוי, שבאופן זה כשמגיע
 יהודה ומערער שהחפץ שלו הדין הוא ששמעון הנגול מעיד
 לטובת לוי שהחפץ אינו של יהודה, כיון שאף אם החפץ ישאר ביד
 לוי לא יוכל שמעון להוציאו מידו, ונמצא שאינו נוגע בעדות.
 ומדובר כגון ששמעון את שמעון מתייחס מהחפץ בעודו בבית
 ראובן קודם שמכרה ללוי, דִּהְיָה לֵיהּ יָאוֹשׁ וְשִׁינוֹי רְשׁוּת, יאוש
 בעלים כשהחפץ היה ביד הגזול ושינוי רשות כשהוא עבר לרשות
 הלוקח, והדין הוא ששמעון נקנה ללוקח, ואין הבעלים יכולים
 לבוא ולהוציאו מידו, ולכן שמעון אינו נוגע בדבר ויכול להעיד
 שהחפץ אינו של יהודה אלא של לוי הלוקח. אֲבָל באופן שלא מִכַּר
 ראובן [הגזול] את החפץ ללוי, דְּהִרְרָא לֵיהּ – שאז חוזר החפץ אל
 הבעלים [שמעון], לא – אין שמעון יכול להעיד לראובן על
 החפץ, כיון שחוששים שהוא נוגע בדבר.

ומשום שבסיפא היה צריך התנא לבאר את הדין רק באופן שהגזול
 מכר את החפץ לאחר, לִכְךָ תָּנָא רִישָׁא נִמְי מִכַּר – שנה התנא גם
 את הדין ברישא כשדה שמכרה הגזול לאחר.
 הגמרא שואלת שגם בסיפא בפרה וטלית הנגול נוגע בדבר, ואם
 כן מדוע הוא מעיד ללוקח עליה. שואלת הגמרא: וְסִיפָא נִמְי בגול
 פרה או טלית ומכרה לאחר, מדוע רשאי שמעון [הנגול] להעיד
 ללוי [הלוקח], נְהִי דְּמִיתָאֵשׁ מְגוּפִית – אמנם הנגול מתייחס
 מהחפץ הגזול עצמו, שמכיון שהיה כאן יאוש ושינוי רשות יודע
 הנגול שלא יוכל לקבל חזרה את החפץ עצמו, אך מִדְּמִיתָה מִי
 מִיתָאֵשׁ – וכן מוחל הוא לראובן [הגזול] את דמי החפץ, והרי
 ראובן חייב לשלם לו את דמי החפץ שגול ממנו, ואם כן הוא נוגע
 בדבר להעיד שהחפץ ישאר ביד הלוקח ולא יעבור ליהודה
 המערער, כדי שיוכל לתבוע את דמי החפץ מראובן, שהרי אם
 הוא יעבור ליהודה המערער שוב לא יוכל שמעון להוציא את דמי
 החפץ מראובן, כיון שיאמר לו לא ממך גזלתי חפץ זה אלא
 מיהודה וכבר החזרתיו לו, ולך איני חייב כלום. ואם כן מדוע בגול
 פרה או טלית ומכרה לאחר מעיד לו עליה.

משיבה הגמרא: לא צְרִיכָא – לא הוצרכה הברייתא לומר שבפרה
 או טלית אין מעיד לו עליה אלא באופן דְּמִיתָה גִזְלוֹ – שמת הגזול
 [ולא] השאיר קרקעות שיוכל לגבות משם הנגול את גזילתו, שאז
 נתייחס הנגול מדמי הגזילה לגמרי, שהרי מהלוקח אינו יכול
 להוציאה כיון שקנאה ביאוש ושינוי רשות, ויורשי הגזול גם
 פטורים מלשלם, דְּתָנִין (ב"ק קיא), הַגִּזְלוֹ וּמִאֲכִיל אֶת בְּנָיו את הגזילה,
 או שמת וְהָיָה לְפָנֵיהֶם את הגזילה, פְּטוּרִים מִלְּשָׁלֵם. הרי שיוורשים
 פטורים מלשלם על גזילת אביהם, ולכן יכול הנגול להעיד ללוקח
 על הפרה או הטלית שהיא שלו נגד יהודה המערער ואינו נחשב
 לנוגע בדבר.

רב ששת העמיד את הרישא של הברייתא בגול ומכר לאחר
 משום הסיפא, שהסיפא המדברת בטלית ופרה שרשאי להעיד אי
 אפשר להעמידה אלא בגול ומכר לאחר ומת הגזול, שאין יכול
 הנגול לגבות את גזילתו לא מהיורשים, וכן לא מהלוקח שהרי
 היה כאן יאוש ושינוי רשות, ולכן אין הנגול נוגע בדבר. מקשה

הגמרא על רב ששת: לדבריו, וְלֹקְמָה בְּיֹרֶשׁ – שהברייתא תאמר
 את דינה באופן שהשדה ביד הגזול ולא מכרה לאחר, אלא מת
 והורשה לבנו. כלומר, מדוע הוצרכה הברייתא לדחוק ולבאר את
 דינה בגול ומכר לאחר ומת הגזול, הרי שייך לשנות דין זה גם
 בגזול שלא מכר את הגזילה, אלא גזל ומת והוריש את הגזילה
 לבנו, כגון ראובן שגול שדה משמעון ומת ראובן וירשו בנו לוי,
 ובא יהודה ומערער שהשדה שלו, הדין הוא שאינו יכול שמעון
 הנגול להעיד ללוי נגד יהודה, כיון שהוא נוגע בדבר שנח לו
 שהשדה תישאר ביד לוי כדי שאחר כך יביא ראיות שגולוה ממנו
 ויוציאה מידו, אבל אם יהודה יוציאה מיד לוי לא יוכל אחר כך
 שמעון להוציאה מידו כיון שלשניהם יש עדים וחכמים אמרו
 שבכל ספק דין הקרקע תעמוד ביד המחזיק, ובאופן זה תחלק
 הברייתא בסיפא, שאם ראובן גזל טלית או פרה משמעון ומת,
 וירשו לוי בנו, יכול שמעון להעיד ללוי נגד יהודה המערער כיון
 שאינו נוגע בדבר, שהרי אינו יכול להוציאה מידו משום שהיה
 כאן יאוש בעלים אצל הגזול ושינוי רשות ביד היורש, וכן לא יוכל
 לתבוע את הדמים כיון שהגזול מת.

וממשיכה הגמרא לבאר את שאלתה: הֲנִיחָא לְמָאן דְּאָמַר רְשׁוּת
 יוֹרֶשׁ לֹא פְּרָשׁוּת לֹקְחָ דְּמִי, שְׁפִיר – אכן מובן הדבר מדוע הוצרכה
 הברייתא לבאר באופן שגול ומכר את הגזילה, לדעת מי שסובר
 שרשות יורש אינה נחשבת כרשות לוקח לענין שינוי רשות, וגזולן
 שמוריש את הגזילה לבנו אין זה נחשב כשינוי רשות, ואין היורש
 קונה את הגזילה, וכיון שהגזילה עדיין קיימת רשות היא חוזרת
 לרשות הנגול, ונמצא שהנגול נוגע בעדות כיון שנח לו שהגזילה
 תישאר ביד לוי כדי שאחר כך יביא ראיות שגולוה ממנו ויוציאה
 מידו, ולכן הוצרכה הברייתא לומר דין זה באופן שגול ומכר
 שהיה כאן שינוי רשות. אֲלָא לְמָאן דְּאָמַר רְשׁוּת יוֹרֶשׁ פְּרָשׁוּת לֹקְחָ
 דְּמִי – שרשות יורש הרי היא כרשות לוקח וגזולן שמוריש את
 הגזילה לבנו נחשב לשינוי רשות, ואפילו שהגזילה קיימת קנאה
 היורש, מִיָּא אִיכָא לְמִיפְרִי – כיצד נבאר מדוע נקטה הברייתא גול
 ומכר, ולא נקטה גזל ומת והוריש לבנו.

קושיא נוספת על ביאורו של רב ששת ברייתא: יְעוֹד קִשְׁיָא לֵיהּ
 לְאִפְרִי, לדבריו שביאר את הברייתא בגול ומכר לאחר, צריך
 לבאר את הלשון בברייתא 'אין מעיד לו עליה מפני שאחריותו
 עליו' שלנגזל יש אחריות וזכות על מי שהוא מעיד לו, כלומר
 הנגול תעיד להוציאה מיד הלוקח, ונמצא שהוא נוגע בעדות, וזה
 תמוה, וכי לשון מִפְּנֵי שְׁאֲחֲרִיטוֹ עָלָיו וְאִין אֲחֲרִיטוֹ עָלָיו היה
 לבריתא לנקוט, והלא לא מצינו בשום מקום בגמרא ש'אחריותו
 עליו' מתפרש על הלוקח, אלא על המוכר, אלא מִפְּנֵי שְׁחִיָּה חוֹרְרָה
 לוֹ וְאִינָה חוֹרְרָה לוֹ מִפְּנֵי לֵיהּ – היה לברייתא לומר. כלומר
 שכשמכר לו בית או שדה אין הנגול רשאי להעיד ללוקח מפני
 שהוא נוגע בדבר כיון שהוא רוצה שתישאר הקרקע ביד הלוקח
 כדי שאחר כך השדה תחזור אליו ממנו על ידי שיוציאה בראיות.
 וכשמכר לו פרה או טלית רשאי להעיד ללוקח עליה מפני שאינה
 חוזרת לו, כיון שקנאה הלוקח ביאוש ושינוי רשות.

הגמרא מבארת ביאור נוסף בברייתא: אֲלָא בְּדִרְבִּין בְּר שְׁמוּאֵל –
 הרישא של הברייתא באה להשמיע את הדין של רבין בר שמואל,
 דְּאָמַר רְבִין בְּר שְׁמוּאֵל מִשְׁמִיתָה דְּשְׁמוּאֵל, הַמוֹכֵר שְׂדֵה לְחִבְרִי שְׂלֵא
 בְּאֲחֲרִיט – אדם המוכר לחבירו שדה שהיתה משועבדת לבעל
 חוב, ולא קיבל עליו המוכר אחריות שבמקרה ויקחו את הקרקע
 ממנו שיוכל הלוקח לגבות מקרקעותיו, אם בא מערער וטוען
 שהשדה שלו, אִין מַעֲדִי לוֹ עָלֶיהָ – אין רשאי המוכר להצטרף עם
 עוד עד אחד ולהעיד שהשדה שלו הקונה, מִפְּנֵי שְׁמַעְמִידָה בְּפָנֵי
 בְּעַל חוֹב – שעל ידי שמעיד לקונה הרי הוא מעמיד את השדה
 לבעל חובו שיוכל לגבות את חובו משם כיון שהיתה משועבדת
 לו לפני שקנה אותה הלוקח, ונמצא שהוא נוגע בדבר.

וכך הוא הביאור בברייתא, 'מכר לו בית מכר לו שדה' לזה שהיה
 לו קרקע המשועבדת לבעל חובו ומכרה ללוקח, ובא מערער וטוען
 שהשדה שלו, אין רשאי המוכר לבוא ולהעיד שהשדה של

המשך ביאור למסכת בבא בתרא ליום שלישי עמ' א

1	הלוקח, 'מפני שאחריותו עליו' מפני שאחריותו של הבעל חוב	7	'מפני שאין אחריותו עליו' כלומר מפני שאין אחריותו של הבעל
2	היא על המוכר שיוכל לגבות את חובו מקרקע זו, ולכן נחשב	8	חוב על המוכר לגבות את חובו מהמטלטלים שמכר לאחרים,
3	לנוגע בדבר שרוצה שתישאר הקרקע ביד הקונה כדי שיגבה בעל	9	ונמצא שאינו נוגע בדבר.
4	חובו משם את חובו. וְדִּיקָא פִּית אִו שְׂדֵה – אמנם זה רק במכר בית	10	הגמרא מבארת באלו אופנים אינו יכול הבעל חוב לגבות את חובו
5	או שדה, אֶבֶל אם מכר פָּדָה וְטָלִית ללוקח שלא באחריות, ובא	11	מהמטלטלים, וממילא המוכר יכול להעיד עליהם לטובת הלוקח
6	מערער וטוען שהחפץ שלו, רשאי המוכר להעיד ללוקח עליהם,	12	כיון שאינו נוגע בדבר: לֹא מִיִּפְעִיָא

בבא בתרא דף מד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) רלה

המוכר, שְׁמַעְתָּ מִיָּה – יש לך לפשוט מכאן שאף באופן שכתב לו
הלוה בשטר דְּאִיקָּנִי – שמשעבד לו גם את נכסיו שעתיד לקנות,
אם קָנָה הלוה נכסים וְיָכָר, או שְׁקָנָה נכסים ומת וְהוֹרִישׁ לבניו, הרי
זה לא מְשַׁתְּעָבֵד לבעל חובו.
הגמרא חוזרת בה מהתירוץ של 'לקח ומכר לאלתר', ומעמידה
את הברייתא באופן אחר. מתרצת הגמרא: לא צָרִיכָא אלא באופן
דְּקָאמְרִי עֲדִים יִדְעִין בִּיה בְּהָא דְּלֹא הָיָה לִיה אֲרַעָא מְעוּלָם –
שמעידים העדים שלמוכר מעולם לא היה קרקע, וממילא לא
שייך ששיעבד לבעל חובו מטלטלים אגב קרקע כלל, ולכן יכול
המוכר להעיד ללוקח על הפרה או הטלית נגד מי שמערער לומר
ששלו היא, כיון שאינו נוגע בדבר, שהרי מכרה לו שלא באחריות
וגם אינה מעמידה בפני בעל חובו, שהרי מטלטלים לא
משתעבדים לבעל חוב.
הגמרא מקשה שעדיין נחשב המוכר נוגע בדבר משום שאם יקח
המערער את הטלית יחזור עליו הלוקח. מקשה הגמרא: וְהָאִמְרַי רַב
פָּפָא, אָף עַל גַּב דְּבִיבִי רַבִּנָּן שֶׁהַמוֹכֵר שָׂדֶה לְחִבְרִי וְשֵׁלָא בְּאַחֲרִית
וְכַא פְּעַל חוֹב וְיָכָרָה – וגבה את השדה בחובו, אִינוּ חוֹזֵר עָלָיו –
אינו יכול הלוקח לבוא אל המוכר ולתבעו על זה, אך אם נִמְצְאָת
שְׂאֵינָה שְׁלֹו – שאין השדה של המוכר, נכון שהגיעו עדים שגולה
המוכר ואין זו השדה שלו, חוֹזֵר עָלָיו הלוקח ותובעו למוכר על אף
שמכר לו את השדה בלא אחריות, כיון שרק באופן שגבה בעל
חוב את השדה שייך לומר שאין זה מקח טעות, משום ששייך
שיקנה אדם קרקע ליום אחד כדי לאלול את קירותיה, וכשבעל
חוב גובה קרקע מלוקח הדין הוא שהפירות של הלוקח ואין הבעל
חוב מוציאם מידו, ולכן אין המכירה מתבטלת, אך כשנמצא שאין
הקרקע של המוכר אלא היא היתה גזולה בידו, הדין הוא שבעל
השדה מוציא מיד הלוקח את השדה עם השבח והפירות, ולכן
כיון שאינו מרויח מאומה בקניית השדה מתבטלת המכירה
והלוקח מוציא מיד המוכר את דמי השדה.
ואם כן גם במכר לו פרה או טלית ובא מערער וטוען שהיא שלו,
עדיין המוכר נוגע בעדות, שהרי אם הפרה תעבור למערער
שטוען שהיא שלו, נמצא שהיא היתה גזולה ביד המוכר, והדין
הוא שהלוקח חוזר ותובע את המעות מיד המוכר אף על פי
שקנאה שלא באחריות, ואם כן איך אמרה הברייתא שמעיד לו
עליה.
מתרצת הגמרא: הָכָא בְּמֵאִי עֲסָקִין, בְּמִכְרִי בְּה שְׂחִיא בֵּת חָמוֹר –
שהלוקח הכיר בפרה שהיא בת פרתו של המוכר והודה כי בפני
עדים שהיא שלו ולא גולה מעולם, וכן הודה שמכיר בטלית שהיא
של המוכר, ובמקרה זה אף שבייא המערער עדי שקר ויוציא את
הפרה מהלוקח בטענה שהיא שלו, לא יוכל הלוקח לחזור ולתובע
את המוכר, שהרי כבר הודה שהיא שלו, והודאת בעל דין מועילה
כמאה עדים. וכיון שהלוקח לא יוכל לתבוע את המוכר, נמצא
שהמוכר אינו נוגע בעדות, ולכן מעיד לו עליה.
רב זבד חולק על רב פפא. תירוץ נוסף: וְרַב זְבִיד אָמַר, אָף שאין
הלוקח מכיר בפרה שהיא של המוכר מכל מקום יכול להעיד
המוכר ללוקח נגד המערער ואינו נחשב נוגע בדבר, משום שהדין
הוא שהמוכר שדה לחבירו שלא באחריות אִפְּיֹלו שלבסוף נִמְצְאָת
שְׂאֵינָה שְׁלֹו, אִינוּ חוֹזֵר עָלָיו – אינו יכול הלוקח לחזור אל המוכר
ולתבעו, כיון דְּאִמְרִי לִיה המוכר לְחִי וְכִינִי לָךְ שְׂלֹא בְּאַחֲרִית – לכן
מכרתי לך שלא באחריות כדי שלא יהיה לך לאחר המכירה שום
טענה כלל.
הגמרא חוזרת לדון בדברי שמואל: גּוּפָא – נשוב לעצם דברי
שמואל ונבאר אותם, אָמַר רַבִּין בְּרִי שְׂמוּאֵל מְשַׁמֵּיחַ דְּשְׂמוּאֵל
הַמוֹכֵר שָׂדֶה לְחִבְרִי וְשֵׁלָא בְּאַחֲרִית, ובא מערער וטוען שהשדה
שלו, אִין מְעִיד לֹו עָלֶיהָ – אין רשאי המוכר להצטרף עם עוד עד
אחד ולהעיד שהשדה של הקונה, מִכְּנִי שְׁמַעְמִידָה בְּכִינִי פְּעַל חוֹבוֹ
– שעל ידי שמעיד ללוקח הרי הוא מעמיד את השדה לבעל חובו
לגבות את חובו מכאן, ונמצא שהוא נוגע בדבר.
הגמרא מבררת כיצד מדובר. שואלת הגמרא: הִיכִי דְּמִי – במה
המדובר כאן,

בְּקִתְמָא – אין צריך לומר באופן שהמוכר הלוח לו סתם דהיינו
שלא ייחד לו את הפרה או הטלית בפירוש לגבות מהם, שבוה
ודאי הדין שאם מכרם לאחר דְּלֹא מְשַׁתְּעָבֵד לִיה – שאינם
משתעבדים לבעל חוב, ואינו יכול לגבות מהם את חובו, מֵאִי
מְעָמָא, משום שמשְׁמַלְטִי נִינְהוּ וּמְשַׁלְטִי לְבַעַל חוֹב לֹא מְשַׁתְּעָבֵד –
ומטלטלים אינם משתעבדים לבעל חוב, וְאָף עַל גַּב דְּכִתְבִּי לִיה
מְעָמָא דְּעַל כְּתָפִיה – שכתב לו שיוכל לגבות את חובו אפילו
מבגדיו שעליו, הִנֵּי מִלִּי דְּאִיתְנַהוּ בְּעִינְיֵיהּ – שהם נמצאים בעינם
לפנינו ברשות הלוה, אִכְּל לִיתְנַהוּ בְּעִינְיֵיהּ – אם אינם לפנינו
ברשותו, כגון שמכרם לאחר, לֹא – אינו יכול לגבות חובו מהם.
אִלָּא אִפְּיֹלו באופן שְׁעָשָׂא אִפּוֹתִיקִי – שהלוה כתב למלוה אם לא
אפרע לך חובך עד זמן פלוני הרי פרה או טלית אלו לפניך לגבות
חובך מהם, נָמִי לֹא – גם אינם משתעבדים לבעל חוב ואינו יכול
לגבות את חובו מהם אם מכרם הלוה לאחר. מבארת הגמרא: מֵאִי
מְעָמָא, בְּרִבְרָא, דְּאִמְרַי רְבָא, לֹוה שְׁעָשָׂא עָבְדוּ אִפּוֹתִיקִי – שייחד את
עבדו לבעל חובו לגבות ממנו, וְאַחַר כֵּךְ מְכָרוּ – מכר את העבד
לאחר, פְּעַל חוֹב גּוֹבָה מִמֶּנּוּ. אבל לֹוה שְׁעָשָׂא את שוֹרֵו וְחָמוֹרֵו
אִפּוֹתִיקִי, וּמְכָרוּ, אִין פְּעַל חוֹב גּוֹבָה הִמֶּנּוּ. מֵאִי מְעָמָא – מהו
החילוק בין עבדו לשוֹרֵו וְחָמוֹרֵו, מפני שחֵאִי אִית לִיה קָלָא וְהָא
לִית לִיה קָלָא – כשמיידח את עבדו שבעל חובו יגבה אותו בחובו,
יש לֹוה קול ופרסום, והיה על הלוקחות לידע על כך ולהיזהר,
וכשקנה את העבד הם אלו שהפסידו לעצמם, אבל כשמיידח שור
וחמור לבעל חובו אין לֹוה קול, ולא היה על הלוקחות לדעת מהו
שיוכלו להיזהר ולא לקנות אותם, ולכן אינו גובה מהם. ועל כן
גם במקרה שבברייתא כיון שהפרה והטלית לא משועבדים לבעל
חוב והוא לא יוכל להוציאם מהלוקח, רשאי המוכר להעיד
לטובת הלוקח, כיון שאין לו שום רווח בעדותו ונמצא שאינו נוגע
בדבר.
הגמרא מקשה מדוע בפרה וטלית יכול להעיד עליה. מקשה
הגמרא: עדיין אינו מובן מדוע בפרה וטלית יכול המוכר להעיד
עליהם, אמנם מטלטלים אינם משתעבדים לבעל חוב, אולם
וְלִחוּשׁ דְּלִמָּא אִינִי לִיה מְשַׁלְטִי אִנְבּ מְכָרְקֵי – נחשוש שמא הקנה
המוכר לבעל חובו את המטלטלים אגב קרקעות שיהיו משועבדים
לו כדי שיוכל לגבות את חובו מהם, שכן מצינו שמועיל לשעבד
מטלטלים באופן זה, דְּאִמְרַי רְבָא, אִי אִינִי לִיה מְשַׁלְטִי אִנְבּ מְכָרְקֵי
– אם הקנה לבעל חובו מטלטלים אגב קרקע שיהיו משועבדים לו
לגבות חובו מהם, קִנִּי מְכָרְקֵי קִנִּי מְשַׁלְטִי – כיון שנשתעבד לו
הקרקע תשתעבד לו גם המטלטלים אגבן. וְאִמְרַי רַב הִקְדָּא, וְהָאִי
– אימתי מועיל דבר זה, באופן דְּכִתְבִּי לִיה בשטר, שמשעבד לו את
המטלטלים אגב הקרקע דְּלֹא בְּאִסְמִיכְתָּא – לא כאסמכתא בעלמא
אלא הוא שיעבוד גמור, וְלֹא בְּאִסְמִיכְתָּא דְּשִׁטְרִי – ואין שטר זה
כשטר העשוי לדוגמא ולהתקנה בעלמא ולא כדי לגבות בו, אלא
השטר נכתב לשם שיעבוד גמור.
ומכיון שאף מטלטלים באופן שהלוה שיעבד אותם אגב קרקע הרי
הם משתעבדים לבעל חוב, והוא יכול לגבות מהם אפילו אם
הלוה מכרם לאחר, אם כן יש לחוש שהמוכר שיעבד את הפרה
או הטלית לבעל חובו אגב קרקע, ונמצא שיש למוכר תועלת
שהפרה או הטלית ישארו ביד הלוקח כדי שיגבה בעל חובו מהם,
ואם כן מדוע הוא מעיד לו עליהם הרי הוא נוגע בדבר.
מתרצת הגמרא: הָכָא בְּמֵאִי עֲסָקִין, בְּגוֹן שְׁלִיחַ וּמְכָר לְאִלְתֵּר –
שמיד שקנה את הפרה או הטלית מכרה בפנינו לאחר, ולכן יכול
להעיד לו עליה, שודאי לא לוה בינתיים ולא שעבדה למלוה
בחובו.
מקשה הגמרא: וְלִחוּשׁ דְּלִמָּא דְּאִינִי הוּא – עדיין שייך לחשוש
שלא בהלוואה שלוח המוכר לפני שקנה את הפרה או הטלית
שיעבד למלוה אגב קרקע את כל נכסיו שיש לו ושעתיד לקנות
מאותו היום ואילך, ונמצא שמיד שקנה את הפרה או הטלית
נשתעבדו למלוה בחובו, ואם כן מדוע יכול המוכר להעיד ללוקח
עליהם, הרי הוא נוגע בדבר שהפרה או הטלית ישארו ביד הלוקח
כדי שיגבה בעל חובו מהם. ומכך שכתוב בברייתא שמעיד לו